

N:o 64.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 1 maj 1901.
-- -- -- -- Andra Kammaren den 1 -- --

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Riksdagens år 1900 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1899.

(Statsutskottets utlåtande n:o 39.)

Till Konungen.

Efter pröfning af hvad Riksdagens nästlidet år församlade revisorer rörande verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1899 uti afgifven berättelse anmält samt vederbörande förvaltande verk och myndigheter uti deröfver afgifna förklaringar hos Eders Kongl. Maj:t andragit, får Riksdagen i nedan nämnda ärenden anföra följande.

Arméförvaltningen.

Redogörelserna för de s. k. marketenteri- eller lägerkassorna äfvensom för de beridna vapenslagens hästspillningsmedel hade, enligt hvad i revisionsberättelsen meddelas, varit för revisorerne tillgängliga. De senare medlen redovisades jemlikt kongl. brefven den 16 juni 1876 och den 6 september 1883 inför arméförvaltningen i sammanhang med de från vederbörande truppförband ingående årsredogörelserna, medan

Bih. till Riksd. Prot. 1901. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band 11 Häft. (N:o 64). 1

för marketenterikassorna jemlikt kongl. brefvet den 22 oktober 1897 särskilda redogörelser till arméförvaltningen insändes.

Utan att inlåta sig på bedömandet af frågan, huruvida sistnämnda kassors behållningar och årliga inkomster i deras helhet vore att anse såsom statsmedel, hölle revisorerne före, att de medel, som tillförts och tillfördes dessa kassor genom försäljning af köksaffall och dylikt, platshyror, gräsbete och skörd af grönfoder å exercis- och lägerplatserna jemte vissa hyresersättningar, vore liksom ofvannämnda hästspillningsmedel att hänföra till statsmedel och således borde redovisas för och granskas af kammarrätten. En sådan anordning ansåge revisorerne redan nu och utan afvaktan på en fullständig undersökning derom, huruvida och i hvad mån marketenterikassornas öfriga tillgångar borde betraktas såsom statsmedel, lämpligen kunna genomföras sålunda, att redogörelserna för dessa kassor särskildes i tvenne delar, deraf den ena upptoge redovisning för de medel, till hvilka, enligt hvad ofvan antydts, eganderätten otvifvelaktigt borde anses tillkomma statsverket. Denna redovisning äfvensom redogörelserna för hästspillningsmedlen borde derefter, i likhet med räkenskaperna för andra statsmedel, för granskning insändas till kammarrätten.

För ernående af en fullt tillfredsställande sakernas ordning vore emellertid nödigt att bringa till stånd en ingående undersökning om de i de nuvarande marketenterikassorna sammanförda medlens natur af statsmedel eller enskilda medel. Endast derigenom kunde nemligen med säkerhet vinnas det önskemål, att alla statsmedel, som inginge uti marketenterikassorna, blefve i den för statsmedel fastställda ordning underkastade granskning inför kammarrätten, utan att denna ordning påtvingades äfven redovisningen af de enskilda medel, som till äfventyrs vore uti ifrågavarande kassor sammanförda. Önskvärdheten af en sådan undersöknings verkställande snarast möjligt framträdde särskildt vid beaktande deraf, att en stor del af dessa kassor användts och äfven för framtiden komme att användas till uppförande af byggnader å lägerplatserna. Under revisionsåret t. ex. hade för sådant ändamål af kassorna användts ej mindre än 35,678 kronor 78 öre. Detta förhållande kunde under framtiden gifva anledning till tvekan, hvem eganderätten till ifrågavarande byggnader rätteligen tillhörde, och äfven ur denna synpunkt vore alltså den af revisorerne ifrågasatta undersökningen att tillråda.

I detta sammanhang hafva revisorerne omnämnt, att marketenterikassornas sammanlagda inkomster under revisionsåret uppgått till 232,016 kronor 88 öre samt att kassornas behållningar vid nämnda års slut utgjort tillhoppa 216,427 kronor 87 öre.

Uti sitt med anledning af nästlidet års revisorerers anmärkningar afgifna utlåtande har arméförvaltningen å intendentsdepartementet anført följande.

I hvad mån det i denna anmärkningspunkt påyrkade särskiljandet af de i marketenterikassornas nu förefintliga behållningar ingående statsmedel från de i samma behållningar till äfventyrs förefintliga tillgångar af mera enskild natur läte sig göra, vore svårt att afgöra och blefve beroende på den utredning, som, om sådant skulle anses nödigt, vid de särskilda truppförbanden möjligen kunde åtminstone i någon mån åstadkommas.

Jemte erinran, att arméförvaltningen i utlåtande den 13 juli 1897, i fråga om det framtida handhafvandet af dessa kassor, såsom sin uppfattning framhållit, att den kraftigaste driffjedern till en god och ändamålsenlig förvaltning och användning af dessa kassor vore att finna deruti, att truppförbanden sjelfva fortfarande finge disponera kassornas tillgångar och efter hvarje truppförbands olika behof använda dem såsom sin egendom till bestridande, såsom hittills, af utgifter, för hvilka, ehuru oundgängliga, medel dock icke kunde från statsverket påräknas, har arméförvaltningen anmält, att, sedan Eders Kongl. Maj:t i bref den 22 oktober 1897 föreskrifvit, att årlig redovisning för kassornas förvaltning skulle från och med 1898 till arméförvaltningen ingifvas, arméförvaltningen, efter den granskning af kassornas räkenskaper för sistnämnda år, som hos arméförvaltningen egt rum, i skrifvelse den 15 december 1899 anmodat fördelningsintendenturerna att vid andra af dem verkställda inventeringar jemväl årligen granska och genomgå de vid underlydande truppförband befintliga marketenterikassors disponibla tillgångar och värdehandlingar samt att, derest mot kassornas förvaltning och allmänna användande m. m. någon erinran skulle förekomma, derom hos arméförvaltningen göra anmälan.

Då för en del af kassorna utfärdats reglementen, hvilka innehölle föreskrifter, bland annat, om revidering vid truppförbanden af kassornas räkenskaper, då, på sätt nyss anförts, fördelningsintendenturerna erhållit föreskrift öfvervaka kassornas behöriga användande, då samma kassors räkenskaper vidare skulle granskas af arméförvaltningens revision samt då slutligen samma räkenskaper årligen funnes tillgängliga för granskning af Riksdagens revisorer, förefölle det arméförvaltningen obehöfligt att för kontroll öfver kassornas rätta användande betunga kammarrättens revision med en ytterligare eller femte granskning af samma räkenskaper.

Då ostridigt är, att i de s. k. marketenteri- och lägerkassorna ingå

såväl statsmedel som enskilda medel, finner Riksdagen med ordning och reda öfverensstämmande, att dessa medel särskiljas och hvar för sig redovisas; och synes redogörelsen öfver den del af dessa medel, som är att hänföra till statsmedel, böra undergå granskning i kammarrätten. Men för ernående af berörda ändamål torde med nödvändighet erfordras, att, på sätt revisorerne ifrågasatt, undersökning anställles till utrönande af hvad utaf ifrågavarande kassors tillgångar rätteligen är att anse såsom statsmedel och såsom enskilda medel. Vid detta förhållande har Riksdagen ansett sig böra söka utverka Eders Kongl. Maj:ts föranstaltande om en sådan utrednings verkställande och får alltså anhålla, det täcktes Eders Kongl. Maj:t låta utreda i hvad mån de till de olika truppförbandens s. k. marketenteri- och lägerkassor ingående medel äro statsmedel eller medel af enskild natur, så att särskilda redogörelser öfver den andel, som utgöres af statsmedel, må kunna upprättas och i vederbörlig ordning till granskning öfverlemnas.

Marinförvaltningen.

Vidare hafva revisorerne meddelat, hurusom marinförvaltningen, som enligt flottans då gällande reglementen egde att bestämma den ersättning för slitning af maskiner m. m., som skulle påföras hvarje vid något af flottans varf utfördt arbete, förordnat dels genom beslut den 31 mars 1882, att nämnda ersättning skulle för hvarje arbete å flottans varf, som derefter ifrågakomme till utförande, tills vidare beräknas till 4 för hundralet af den samma arbete påförda kostnad samt godtgöras anslagstiteln »verkstads- och förrådsbyggnader samt maskiner» för alla arbeten med undantag af dem, som bekostades af stationens andel i ordinarie anslaget till flottans nybyggnad och underhåll, dels ock genom beslut den 22 april 1892, att till godtgörande af utgifterna å titeln 365: »Båtsmän för bevaknings- och ordonnanstjenst, arbetare anstälde vid upplagda fartyg samt för biträde vid departementschefskontor, vid förråd och besigtningar, aflöning för permitterade, sjuke, skadade och arresterade daglönare samt begravningshjälp, äfvensom till underofficerskorpraler, tjänstgörande såsom pumpvakt, nattpiket i telegraftornet m. m.», å hvilken titel fortfarande skulle bokföras samma utgifter som dittills, samtliga arbeten, som vid något af varfven utfördes från och med den 1 maj 1892, skulle påföras vid Stockholms station 7 och vid Karlskrona station 8 procent af den arbetet påförda kostnad, hvilka procent skulle redovisas såsom inkomst å titeln 365, samt att,

med ändring af förut gällande bestämmelser, den ersättning, som skulle tillgodoföras titeln 369: »Instrumentaluppbördens underhåll» för godtgörande af de kostnader, som debiterades denna titel, skulle likaledes från den 1 maj 1892 utgöra 4 procent af den arbetet påförda kostnad. Den s. k. varfsprocenten utgjorde alltså vid Stockholms station 15 och vid Karlskrona station 16 procent af den arbetet påförda kostnad.

Jemlikt ofvan nämnda föreskrifter hade varfsprocenten under revisionsåret utgått med följande belopp, nemligen:

vid Stockholms station:

till titeln 136: »verkstads- och förrådsbyggnader samt maskiner»	9,759 kronor 18 öre.
--	----------------------

(Å denna titel är derjemte för Stockholms station anvisadt ett belopp af 30,000 kronor ur anslaget till flottans nybyggnad och underhåll.)

till titeln 365: »Båtsmän etc.»	20,007 » 24 »
---------------------------------------	---------------

till titeln 369: »Instrumentaluppbördens underhåll»	11,436 » 02 »
---	---------------

Summa	41,202 kronor 44 öre;
-------	-----------------------

vid Karlskrona station:

till titeln 136	38,076 kronor 97 öre.
-----------------------	-----------------------

(Å denna titel är derjemte för Karlskrona station anvisadt ett belopp af 40,000 kronor ur anslaget till flottans nybyggnad och underhåll.)

till titeln 365	76,257 » 09 »
-----------------------	---------------

» » 369	38,083 » 55 »
---------------	---------------

Summa	152,417 kronor 61 öre.
-------	------------------------

Utgifterna å nämnda titlar hade under revisionsåret utgjort:

vid Stockholms station:

å titeln 136	48,019 kronor 09 öre.
--------------------	-----------------------

» » 365	25,488 » 29 »
---------------	---------------

» » 369	14,686 » 81 »
---------------	---------------

alltså, efter afdrag af anslaget å titeln 136, sammanlagdt 58,194 kronor 19 öre;

vid Karlskrona station:

å titeln 136	73,610 kronor 33 öre.
--------------------	-----------------------

» » 365	75,336 » 59 »
---------------	---------------

» » 369	35,931 » 49 »
---------------	---------------

alltså, efter afdrag af anslagsbeloppet å titeln 136, tillhopa 144,878 kronor 41 öre.

Vid granskningen af de utgifter, som under revisionsåret guldits med de af den s. k. varfsprocenten härflytande inkomster, hade det ådragit sig revisorerne uppmärksamhet, att en stor del af dessa utgifter ej kunde hänföras till sådan »ersättning för slitning af maskiner m. m.», hvilken enligt flottans reglemente skulle påföras hvarje arbete, som å flottans varf utfördes. Sålunda syntes varfsprocenten ej hafva bort användas till täckande af de kostnader, som funnes sammanförda å titeln 365: »Båtsmän etc.» och ej heller till de å titeln 369: »Instrumentaluppbördens underhåll» afförda utgifterna för aflöning åt daglönare. Hade användningen af varfsprocenten, såsom vederbort, begränsats till sådana utgifter, som kunde anses innefattade under reglementets uttryck »ersättning för slitning af maskiner m. m.», skulle alltså hafva uppstått afsevärd behållning å de inkomster, som under revisionsåret influtit i form af varfsprocent. Detta syntes ådagalägga, att denna procent, sådan den för närvarande vore fastställd, vore större, än som betingades af de ändamål, för hvilkas fyllande densamma enligt Eders Kongl. Maj:ts i flottans reglemente meddelade föreskrift vore afsedd, och att en ej oväsentlig nedsättning af varfsprocentens belopp lämpligen kunde åvägbringas. Med hänsyn härtill och då inkomsterna af varfsprocenten, hvilka redan för närvarande uppginge till afsevärda belopp, på grund af den alltjemt ökade omfattningen af arbetena vid flottans varf vore i ständigt stigande, hade revisorerne, som ansåge önskligt, att af Eders Kongl. Maj:ts fastställdes ej blott grunderna för varfsprocentens utgående, utan äfven bestämmelser om dess storlek och användning, velat å ofvan anförda förhållanden fästa Riksdagens uppmärksamhet.

Beträffande revisorerne förevarande anmärkning har marinförvaltningen i utlåtande den 15 januari 1901, under återopande af varfschefernas vid flottans stationer i Karlskrona och Stockholm i ärendet afgifna yttranden, erinrat, att ifrågavarande omkostnadsprocent icke, såsom revisorerne syntes hafva föreställt sig, kunde af marinförvaltningen i någon mån godtyckligt påläggas varfvets arbeten, utan att dermed afsåges att bestrida verkliga utgifter, för hvilka, i brist af dessa procent, medel måste särskildt anvisas.

Det under revisionsåret gällande stadgande i § 266 mom. 1 c. af 1884 års reglemente för flottan, 1:a delen, att hvarje arbete skulle påföras den ersättning för slitning af maskiner m. m., som af marinförvaltningen efter förslag af varfschefen bestämdes, kunde icke anses hafva blifvit åsidosatt genom af marinförvaltningen meddelade föreskrifter, den 21 december 1888 angående debiteringen å varfvets samtliga arbeten af vissa procent för »Instrumentaluppbördens underhåll»

och den 14 januari 1890 angående enahanda debitering till bestridande af de under titeln »Båtsmän för bevakningstjenst m. m.» bokförda allmänna omkostnader för varfsdriften, och detta så mycket mindre, som berörda föreskrifter tillkommit först, sedan den dermed afsedda anordningen blifvit understäld Eders Kongl. Maj:ts pröfning och vunnit Eders Kongl. Maj:ts godkännande. Innan samma föreskrifter meddelats, hade ifrågasvarande kostnader bestridits, hvad anginge »Instrumentaluppbördens underhåll», från materialförrådets kontanta behållning och, beträffande titeln »Båtsmän för bevakningstjenst m. m.», från anslaget till flottans nybyggnad och underhåll. För båda stationerna hade anvisats å den förra titeln för år 1888 något öfver 40,000 kronor och å den senare för år 1889 öfver 47,000 kronor. Detta hade emellertid befunnits mindre riktigt, dels emedan erfarenheten visat, att materialförrådet, åtminstone vid Karlskrona station, somliga år icke kunnat uppvisa någon kontant behållning, dels emedan ju intet skäl förefunnits, att endast en del af varfvets arbeten skulle draga för varfsdriften i dess helhet gjorda omkostnader. I det den 8 december 1899 utfärdade nya reglemente för flottan hade uti del I § 317 mom. 1 d gifvits det med tillämpade förfarandet fullständigare öfverensstämmande stadgandet, att varfvets arbeten skulle påföras af marinförvaltningen efter förslag af varfschefen stadgade omkostnadsprocent för slitning af maskiner och instrumenter m. m. dylikt.

Att, på sätt revisorerne ifrågasatt, Eders Kongl. Maj:t skulle med frångående af den i det nya reglementet sålunda uttryckta grundsats besväras med en i formelt afseende så underordnad detalj af varfsskötseln som fastställandet af dessa efter föränderliga behof vexlande omkostnadsprocent, syntes marinförvaltningen synnerligen olämpligt; hvadan revisionsanmärkningen, enligt marinförvaltningens förmenande, icke borde förtjena vidare afseende.

Varfschefen vid flottans station i Karlskrona har såsom eget utlåtande öfverlemnadt ett af chefen för ingenjördepartementet vid stationen afgifvet yttrande, deri denne efter samråd med öfrige varfsdepartementscheferne, anfört, att i det under år 1899 gällande 1884 års reglemente för flottan, första delen, § 266 mom. 1 punkten c) stadgades, »att hvarje arbete skall påföras den ersättning för slitning af maskiner m. m., som af marinförvaltningen efter förslag af varfschefen bestämmes.»

Liknande föreskrift hade funnits i det intill den 1 oktober 1884 gällande 1875 års reglemente, andra delen, § 139 mom. 1 punkten d) och funnes jemväl i det från och med ingången af år 1900 gällande reglemente för flottan, första delen, § 317 mom. 1 punkten d).

Marinförvaltningen hade angående ifrågavarande varfsprocent gjort följande föreskrifter:

genom skrifvelse den 31 mars 1882, att beloppet af den ersättning för slitning af maskiner m. m., som afsåges i reglementet för flottan, 2:a delen, § 139 mom. 1 d), skulle för hvarje arbete å flottans varf, som derefter till utförande ifrågakomme, tills vidare beräknas till fyra för hundralet af den enligt återopade reglemente och § mom. 1 a, b, c och e samma arbete påförda kostnad, och att det sålunda bestämda ersättningsbeloppet skulle från vederbörlig anslagstitel godtgöras anslagstiteln 104 (numera 136) »Verkstads- och förrådsbyggnader samt maskiner» för alla arbeten med undantag af dem, som bekostades af stationens andel i ordinarie anslaget till flottans nybyggnad och underhåll, men att ifrågavarande ersättningsbelopp, hvad sistnämnda arbeten anginge, skulle upptagas å titelboken endast såsom en kalkylerad kostnad; återopade mom. a, b, c och e i § 139 omfattade daglönarens dagsverken, styckeverksförtjenster, sjömanskårens dagsverken och materialkostnad;

genom skrifvelse den 19 juni 1885, att sistnämnda ersättning med 4 procent till titel 104 (136) »Verkstads- och förrådsbyggnader samt maskiner» skulle utgå jemväl för de arbeten, som bekostades af besparingarne å ordinarie anslaget till flottans nybyggnad och underhåll;

genom skrifvelse den 21 december 1888, att, tills vidare och intill dess annorlunda kunde varda föreskrivet, kostnaden för instrumentaluppbördens underhåll skulle bokföras under titel 369 »Instrumentaluppbördens underhåll» och nämnda titel till ersättning för denna kostnad tillgodoföras för hvarje varfvet åliggande arbete från vederbörande anslagstitel fem procent af den enligt § 266 mom. 1 a) och b) i då gällande flottans reglemente, 1:a delen, arbetet påförda kostnad, hvilka moment omfattade daglönarens dagsverken och sjömanskårens dagsverken;

genom skrifvelse den 14 januari 1890, att till godtgörande af utgifterna å titeln 124 (numera 365) »Båtsmän för bevaknings- och ordonnanstjänst, arbetare anställda vid upplagda fartyg samt för biträde vid departementschefskontor, vid förråd och besigtningar, aflöning för permitterade, sjuke, skadade och arresterade daglönare samt begravningshjälp äfvensom till underofficerskorpraler, tjänstgörande såsom pumpvakt, nattpiket i telegraftornet m. m.» skulle samtliga arbeten, som vid varfvet utfördes från och med år 1890, påföras sju procent af den enligt § 266 mom. 1 a och b (daglönarens och sjömanskårens dagsverken) i 1884 års reglemente för flottan, 1:a delen, arbetet påförda kostnad, hvilka procent skulle redovisas som inkomst å titeln 124 (365);

genom skrifvelse den 22 april 1892, att den ersättning, som tillgodofördes titlarne 365 (124) och 369 för hvarje å varfvet utfördt arbete, skulle från och med den 1 maj 1892 utgöra:

åtta procent i stället för dittills varande sju procent till titel 365 (124) och

fyra procent i stället för dittills varande fem procent till titel 369, allt å den enligt nämnda § 266 mom. 1 a och b påförda kostnad.

Rörande rätta tolkningen af reglementets föreskrift, »att hvarje arbete skall påföras den ersättning för slitning af maskiner m. m., som af marinförvaltningen efter förslag af varfschefen bestämmes», tillkomme det icke varfsdepartementschefen att afgifva något yttrande, då sådant skulle utgöra en granskning af högre myndighets uppfattning af reglementets föreskrift.

A titel 136 bokfördes alla kostnader för:

verkstäder och maskiner, hvartill hänfördes alla byggnader, jemväl arbetsskjul, som hufvudsakligen vore afsedda för arbetenas utförande, varfsförrådsbyggnader, hvartill jemväl hänfördes kruthusen och andra varfvet tillhörande förrådsbyggnader utom varfvet, samt

öfriga, ej omförmälda, af varfschefen disponerade byggnader inom eller utom varfvet.

De medel, som å sagde titel anvisades ur anslaget till flottans nybyggnad och underhåll, åtginge i väsentligaste delen till underhåll af alla ofvan angifna byggnader m. m., hvaremot den af nämnda anvisning återstående mindre del tillika med de till titeln 136 inflytande s. k. varfsprocent användes till och vore behöfliga för underhåll, vidmagthållande och komplettering af den mängd maskiner och arbetsredskap (ej verktyg eller instrumentalier), som vore nödvändiga för ett rättidigt och efter nutidens fordringar rätt utförande af den mångfald olika och omfattande arbeten, som numera utfördes å flottans varf i Karlskrona.

Att minska eller helt borttaga sagde procent till titel 136 skulle medföra ett oeftergifligt och omedelbart behof af motsvarande ökning af anvisningen ur anslaget till flottans nybyggnad och underhåll, hvaraf åter skulle följa, att de arbeten, som icke bekostades af nämnda anslag, skulle betunga detsamma med kostnaden, hel eller delvis, för slitning och komplettering m. m. af arbetsmaskinerna, ett förhållande så mycket orättvisare, som många af dessa arbeten just vore sådana, som kräfde anskaffning af nya maskiner eller hårdt anlidade befintliga dylika. Utgifterna å titeln 136 under senare åren gåfve ock vid handen, att den

bestämda ersättningen af 4 procent till denna titel för närvarande vore praktiskt sedt riktigt funnen.

Å titel 365 bokfördes de utgifter, som af titelns benämning angåfves, och å titeln 369 underhåll och komplettering af alla de i registret öfver materialförrådets instrumentaluppbörd upptagna arbetsverktyg och instrumentaler. Äfven å dessa båda titlar hade inkomster och utgifter skäligen väl balanserat, och skulle ett minskande eller borttagande af nu gällande procent gifvetvis föranleda behof af motsvarande ökning från annat håll. Då för titeln 369 »Instrumentaluppbördens underhåll» en mängd arbeten utfördes å flottans varf, vore det helt naturligt, att bland utgifterna förekomme sådana för aflöning åt daglönare.

De s. k. varfsprocenten eller omkostnadsprocent för slitning af maskiner och instrumentaler m. m. dylikt motsvarade i viss mån hvad vid enskilda verkstäder benämndes faux frais och kunde icke sägas vara för höga, om de sattes i jämförelse med dylika faux frais.

Då utgifterna å titlarne 136 och 369 för underhåll och komplettering eller anskaffning af arbetsmaskiner och arbetsredskap samt verktyg och instrumentaler tydligen måste vexla i ungefärlig proportion med de förekommande arbetena, syntes det vara rättare, att tillgångarne å sagde titlar också blefve beroende af arbetenas omfattning och icke af till siffran fixerade belopp, helst dessa icke läte sig beräkna så långt i förväg som under första hälften af september månad året före det, då de skulle komma till användning, detta af skäl, att mycket omfattande arbeten, exempelvis nu pågående förändring af pansarbåten Göta, hvilka medförde stora utgifter å titlarne i fråga, under årets lopp kunde anbefallas till utförande utan att de varit upptagna i afgifvet förslag till arbetsplan. Ej heller vore något att vinna genom att vid anbefallandet af ett arbete samtidigt öka anvisningen å nu sagda titlar med belopp, enligt hvad erfarenheten gifvit vid handen såsom behöfliga, af 4 procent till hvardera af titlarne 136 och 369. Enkelhet, reda och tillfredsställande resultat ansåge varfsdepartementschefen bäst vinnas genom bibehållandet i oförändradt skick af bestämmelserna om öfverförande såsom tillgång å dessa titlar af nu utgående procent.

Hvad deremot beträffade titeln 365 »Båtsmän etc.» vore behofvet å denna titel mera konstant, men hade enligt kongl. brevet den 31 december 1889 marinförvaltningen uti skrifvelse den 26 november 1889 med öfverlemnande af förslag till fördelning af ordinarie anslaget till flottans nybyggnad och underhåll för år 1890 anført under punkt III aflöning:

»att, som under en följd af år anvisningarne till: båtsmän för be-

vakningstjenst m. m.', blifvit i afsevärd grad öfverbetalda, derom hvarje år gjorts underdånig anmälan, men de utgifter, som innefattades inom denna post, utgjorde omkostnader för varfsdriften i dess helhet, I ansett riktigare, att de fördelades på samtliga vid varfvet utförda arbeten, än att de såsom hittills skulle träffa ensamt anslaget till flottans nybyggnad och underhåll, hvadan I, som från varfscheferne infordrat förslag å de belopp i vissa procent af kostnaden för hvarje å varfvet utfördt arbete, hvilket till godtgörande af ifrågavarande utgifter borde arbetet påföras och under förutsättning af nådigt godkännande af den utaf Eder uttalade åsigt, ville meddela varfscheferne nödiga föreskrifter i berörda syfte, ur statsförslaget uteslutit nämnda utgiftspost.»

Detta förslag hade vunnit Eders Kongl. Maj:ts bifall.

Under år 1899, som revisionen omfattade, hade utgifterna för titeln 365 »Båtsmän etc», fördelade i hufvudgrupper, utgjort följande belopp:

för bevaknings- och ordonnanstjenst	kronor	10,492: 95
„ arbetare, anställda vid upplagda fartyg	„	1,498: —
„ biträde vid departementskontor	„	17,625: 87
„ „ „ förråd och besigtningar	„	25,096: 18
„ aflöning till permitterade (helgdagsaftnar och laga förfall)	„	5,834: —
„ aflöning m. m. till sjuka	„	14,039: 59
„ begrafningshjelp	„	750: —

Summa kronor 75,336: 59

Uti sitt i ämnet afgifna yttrande har varfschefen vid flottans station i Stockholm, jemte öfverlemnande af utlåtanden från varfvets departementschefer, för egen del anført, att föreliggande anmärkning icke syntes gälla det sätt, hvarpå i ämnet gifna föreskrifter tillämpats vid de särskilda stationerna, utan snarare dessa föreskrifters, enligt revisorernes förmenande, bristande öfverensstämmelse med flottans reglemente.

Då det icke tillkomme varfschefen att häröfver afgifva något yttrande, ville han i detta sammanhang endast anföra:

att ifrågavarande procenter, sådana de nu i öfverensstämmelse med af marinförvaltningen meddelade föreskrifter utginge, icke försloge till täckande af de dermed afsedda utgifterna vid flottans härvarande station, något, som äfven framginge af den i revisorernes berättelse intagna tablån;

att vidare utgifterna för underhåll af stationens instrumentalier

(titeln 369) samt utgifterna å titeln 365 »Båtsmän för bevakningstjenst etc.» syntes honom, såsom afseende varfsdriften i sin helhet, lämpligen böra bestridas af vissa procent af kostnaden för hvarje å varfvet utfördt arbete; samt

att på grund häraf, och då det anmärkta tillvägagåendet icke syntes stå i strid med bestämmelserna i § 317 mom. 1 d) i första delen af nu gällande reglemente för flottan, varfschefen icke ansåge sig böra tillstyrka någon ändring i det sätt, hvarpå berörda omkostnadsprocenter för närvarande utginge, liksom ej heller någon minskning i sjelfva procentbeloppen, åtminstone beträffande arbeten vid flottans härvarande station.

Departementscheferne vid flottans station i Stockholm, som ansett, att revisorerne anmärkning derom, att varfsprocenten ej borde användas till täckande af de kostnader, som funnes sammanförda å titeln 365 »Båtsmän etc» och ej heller till de å titeln 369 »Instrumentaluppbördens underhåll» afförda utgifterna för aflöning åt daglönare, icke böra, då användningen af varfsprocenten skett i öfverensstämmelse med marinförvaltningens föreskrifter, föranleda till något yttrande från departementschefernes sida, hafva framhållit nödvändigheten af att, om varfsprocenten nedsattes, andra medel anvisades för bestridande af de utgifter, som bokförts å dessa titlar; och hafva två af departementscheferne tillika påpekat, att, i händelse varfsprocenten nedsattes, det icke läte sig göra att betunga anslaget till flottans nybyggnad och underhåll med någon del af de utgifter, som nu bestredes med den s. k. varfsprocenten, och gälde detta äfven om den förhöjning i nyssnämnda anslag, som 1900 års Riksdag beviljat, framdeles skulle komma att fördelas mellan flottans båda stationer i ungefär samma proportion, hvori nämnda anslag hittills anvisats.

I likhet med revisorerne har Riksdagen trott sig finna, att varfsprocenten vid flottans stationer delvis användts till utgifter, som icke legat inom det för densammas anlåtande utstakade område; och med afseende härå har Riksdagen föreställt sig, att gränserna för denna procentens användning borde närmare bestämmas. Äfven grunderna för procentens utgående hafva syntes Riksdagen böra göras till föremål för särskild ompröfning.

På grund häraf får Riksdagen anhålla, att Eders Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke närmare bestämmelser må böra utfärdas angående såväl grunderna för den vid arbeten å flottans stationer utgående varfsprocentens beräkning som dess användande.

Vetenskapsakademien.

Sedan vetenskapsakademien i skrifvelse den 20 oktober 1847, med anmälan, att akademien, som förut egde tomten n:o 5 i kvarteret Grönlandet norra här i staden, för en summa af 39,383 rdr 16 sk. banko på auktion inköpt tomterna n:is 1, 2, 3 och 4 i samma kvarter, anhållit, att sistnämnda fyra tomter måtte varda med allmänna medel inlösta, samt Kongl. Maj:t, med föranledande häraf, hos rikets åren 1847—48 församlade ständer gjort framställning i ämnet, hade, enligt hvad i revisionsberättelsen anföres, rikets ständer i skrifvelse den 20 oktober 1848 till svar meddelat, att rikets ständer, enär inköpet af ifrågavarande, intill akademiens egendom gränsande tomter egt rum i ändamål dels att erhålla ökad utrymme för riksmusei uti akademiens lokal befutliga, staten tillhöriga dyrbara och i senare tider betydligt ökade samlingar, dels att trygga dessa samlingar emot eldfara från de närgränsande träbyggnaderna, ansett lämpligast, att alla de inköpta tomterna n:is 1, 2, 3 och 4 blefve för statens räkning inlösta; men som statsverkets dåvarande disponibla tillgångar icke medgäfvade anvisandet på en gång af ett emot den erlagda köpeskillingen svarande belopp, hade rikets ständer funnit nämnda inlösen böra verkställas genom beviljandet af ett till akademien utgående årligt anslag; och hade rikets ständer i öfverensstämmelse härmed beslutit, att ett årligt anslag af 2,000 rdr banko skulle för nämnda akademi å stat anvisas under vilkor, bland andra, att de af akademien inköpta tomterna n:is 1, 2, 3 och 4 i kvarteret Grönlandet norra jemte derå befintliga åbyggnader till staten öfverlätas under samma eganderätt, som genom köpet blifvit akademien tillagd.

Med anledning häraf hade Kongl. Maj:t infordrat akademiens utlåtande, huruvida hon antog berörda, för anslaget utgående af rikets ständer bestämda vilkor; och sedan akademien i skrifvelse till Kongl. Maj:t den 13 december 1848 tillkännagifvit, att akademien för sin del icke funne hinder möta att på de föreslagna vilkoren antaga det beviljade årliga anslaget 2,000 rdr banko såsom fortfarande årlig ränta af fem för hundra å den summa, akademien i och för de inköpta egendomarne utbetalt, hade Kongl. Maj:t i bref den 16 januari 1849 förklarar, att, då de af rikets ständer vid anslaget fästade vilkor alltså blifvit af akademien antagna, Kongl. Maj:t äfven för sin del bifölle, det akademien finge mot uppfyllande af de förbindelser, hon sig sålunda åtagit, uppbära ifrågavarande anslag å 2,000 rdr årligen för berörda

ändamål. Detta anslag hade derefter alltjemt uppförts bland ordinarie anslagen å åttonde hufvudtiteln.

Vid granskning af akademiens räkenskaper för revisionsåret hade revisorerne funnit, att förenämnda anslag, 3,000 kronor, i akademiens hufvudbok bokförts såsom akademien tillkommande statsanslag, motsvarande räntan å det af akademien erlagda köpeskillingsbelopp för den år 1847 inköpta, men sedan med året 1849 till staten afträdde egendomen i kvarteret Grönlandet norra n:is 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8 och 9. Då emellertid dessa tomtnummer icke öfverensstämde med hvad som, enligt hvad ofvan nämnts, inköpts, hade revisorerne låtit anställa efterforskningar i ämnet och dervid funnit, att, enligt den i stadsingeniörskontoret förvarade, år 1796 upprättade tomtbok öfver Normmalm, kvarteret Grönlandet norra endast innehållit åtta tomtnummer och att af dessa numren 6 och 7 utlagts till gata och numret 8 till kyrkogård; hvadan alltså den i akademiens hufvudbok förekommande tomtbeteckning måste vara oriktig.

Beträffande ifrågavarande tomter n:is 1, 2, 3 och 4, så och då, för så vidt revisorerne kunnat inhemta, eganderätten till desamma icke blifvit, i öfverensstämmelse med de vid statsanslagets beviljande fästade villkor, till staten öfverlåten, hade revisorerne velat uttala önskvärdenheten af att berörda villkor blefve uppfyllda och att förevarande angelägenhet behörigen ordnades.

Uti sitt, med anledning af revisorerne förevarande framställning, den 9 januari 1901 afgifna utlåtande har vetenskapsakademien jemte åberopande af ett från akademiens kamrerare infordradt yttrande, förklarar, att akademien icke hade något att erinra mot att lagfart söktes för statsverkets räkning å tomterna n:is 1, 2, 3 och 4 i kvarteret Grönlandet norra, vare sig, att Eders Kongl. Maj:t lemnade akademien uppdrag att för statens räkning härom gå i författning, eller att statsverket sjelft ville besörja denna angelägenhet, i hvilket senare fall akademien förbunde sig att på anfordran tillhandahålla de för lagfarts erhållande nödiga handlingar.

Kamreraren har uti sitt ofvanberörda yttrande meddelat, att akademiens böcker utvisade, att ifrågavarande tomter upptagits under n:is 1—4 åren 1850—1854, men sedermera under n:is 1—4, 6—9, och gäfvade anteckningar i dessa anledning antaga, att felet berott på, att de nummer, tomterna åsatts i 1810 års nummerordning, sammanblandats med derförut gällande.

Af akademiens inspecturæ aerarii protokoll framginge, att kongl. brefvet den 16 januari 1849 angående ifrågavarande statsanslag före-

dragits hos dem den 9 mars samma år, hvarvid, bland annat, beslutits, att tomterna n:is 2—4 skulle jemlikt föreskrift friköpas och att fribref af den 22 juli 1850 å desamma aflemnats vid sammanträdet den 6 september sistnämnda år.

Af akademiens protokoll framginge, att ärendet derstädes anmälts den 14 mars 1849.

Fastebrefven å tomterna n:is 1—4 jemte fribrefvet förvarades bland akademiens säkerhetshandlingar.

För öfrigt hade kamreraren icke kunnat finna, att ärendet sedermera varit föremål vare sig för akademiens eller inspecturæ aerarii behandling.

Då det synes med god ordning öfverensstämmande, att lagfart meddelas å ifrågavarande, för statsverkets räkning förvärfvade tomter, anser Riksdagen, att åtgärder böra vidtagas för utverkande af en sådan lagfart, mot hvars beviljande vetenskapsakademien förklarar sig icke hafva något att erinra. Riksdagen får därför anhålla, det täcktes Eders Kongl. Maj:t låta vidtaga de åtgärder, som må erfordras, för att statsverket må beviljas lagfart å detsamma tillhöriga tomterna n:is 1, 2, 3 och 4 i kvarteret Grönlandet norra här i staden.

Jemte meddelande af en förteckning öfver de donationer och stiftelser, för hvilka redogörelser intagits i de allmänna räkenskaperna eller från hvilka i öfrigt medel tillförts allmänna ändamål, hafva revisorerne påpekat, hurusom af förteckningen framginge, att af dessa donationer och stiftelser kapitalbelopp icke blifvit utförda för 54 uppgifna fonder, och med anledning deraf uttalat önskvärdheten af, att i vederbörande räkenskaper måtte införas anteckningar äfven om dessa fonders kapitaltillgångar.

I särskilda häröfver afgifna förklaringar har uppgifvits, *dels* att hinder icke skulle möta för upptagande i behörig räkning af vederbörande donationsfonders kapitaltillgångar, derest föreskrift derom blefve meddelad, och *dels* att sådan redovisning icke kunde afgifvas af skäl, att kapitalet af annan myndighet förvaltades eller ännu icke emottagits eller att donationen utgjordes af frälseränta eller annan årlig afgäld eller gäfva; varande i många fall uppgift å fondernas kapitaltillgångar af redogörarne lemnad.

I sammanhang härmed har Riksdagen velat erinra, att sedan

Riksdagen, med anledning af 1899 års statsrevisorers framställning i ämnet, i skrifvelse den 11 maj 1900 anhållit, att Eders Kongl. Maj:t måtte taga under öfvervägande, hvilka åtgärder lämpligen skulle kunna vidtagas i syfte, att Riksdagens revisorer och kammarrätten måtte vid granskning af räkenskaper, i hvilka inginge redogörelser för donationer och stiftelser, beredas tillgång till gällande föreskrifter och bestämmelser rörande dessa donationer och stiftelser, så har Eders Kongl. Maj:t genom kungörelse den 25 januari 1901 förordnat, att vid afgifvande första gången derefter af årsredogörelse för sådan donation eller stiftelse, hvars räkenskaper vore föremål för granskning i kammarrätten och genom Riksdagens revisorer, vederbörande redogörare skulle till kammarrätten insända, tillika med redogörelsen, två exemplar, tryckta eller i bestyrkta afskrifter, af de rörande hvarje särskild donation eller stiftelse gällande urkunder, dock att af de urkunder, af hvilka redan förut ett exemplar blifvit till kammarrätten öfverlemnadt, allenast ett exemplar borde ytterligare dit insändas; och skulle af de båda till kammarrätten inkomna exemplaren af urkunderna det ena af kammarrätten öfverlemnas till Riksdagens bibliotek.

Genom de sålunda meddelade föreskrifterna synes ett viktigt steg vara taget till underlättande af en effektiv granskning af redogörelserna för ifrågavarande donationer och stiftelser. Ett sådant syfte skulle enligt Riksdagens förmenande ytterligare främjas, om i vederbörande räkenskaper alltid infördes anteckningar om dessa donationers och stiftelsers kapitaltillgångar. Härvid förutsätter Riksdagen tillika, att, om sådan uppgift icke kan lemnas, anteckning om orsaken dertill blifver i räkenskapen intagen. På grund af hvad sålunda blifvit anfördt och med anledning af revisorernes förevarande framställning, får Riksdagen anhålla, att Eders Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, hvilka åtgärder må vidtagas, på det att kapitaltillgångarne för de donationer och stiftelser, angående hvilka uppgifter meddelas i de kammarrättens och Riksdagens revisorers granskning underkastade räkenskaperna, må, der så ske kan, komma att i samma räkenskaper upptagas.

Stockholm den 1 maj 1901.

Med undersåtlig vördnad.